

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3179-3181/2552

นางสมบุญ สวงวนศรี กับพวกโจทก์ นายประมวล หลักชัยวิบูลย์ กับพวก จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1375, ป.ที่ดิน มาตรา 58 ทวิ, ป.ที่ดิน มาตรา 61

ย่อ / หลักกฎหมาย

โจทก์ทั้งสองยกที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยทั้งสามเพื่อใช้สร้างวัด จำเลยทั้งสามมิได้ที่ดินพิพาทมาโดยการซื้อขาย จำเลยทั้งสามครอบครองที่ดินพิพาทแทนโจทก์ทั้งสองเพื่อรอการส่งมอบให้แก่วัด เมื่อวัดนั้นได้จัดตั้งขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมายแล้วกรณียังถือไม่ได้ว่าการครอบครองที่ดินพิพาทของจำเลยทั้งสามเป็นการแย่งการครอบครองของโจทก์ทั้งสอง เพราะไม่ได้ความว่าจำเลยทั้งสามได้เปลี่ยนลักษณะแห่งการยึดถือโดยบอกกล่าวไปยังโจทก์ทั้งสองแต่ประการใด ดังนั้น แม้จำเลยทั้งสามจะครอบครองที่ดินพิพาทนานเท่าใด จำเลยทั้งสามก็ไม่ได้สิทธิครอบครองหรือกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาท การฟ้องคดีของโจทก์ทั้งสองจึงมิใช่กรณีการฟ้องคดีเพื่อเอาคืนซึ่งการครอบครองตาม ป.พ.พ. มาตรา 1375 วรรคสอง เมื่อจนถึงปัจจุบันวัด ม. หรือสำนักสงฆ์ ม. มิได้เป็นวัดตามกฎหมาย กรณีจึงยังไม่มีวัดซึ่งเป็นนิติบุคคลที่จะถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทตามเจตนารมณ์ของโจทก์ทั้งสอง เมื่อโจทก์ทั้งสองทวงถามที่ดินพิพาทคืน จำเลยทั้งสามจึงต้องคืนที่ดินให้แก่โจทก์ทั้งสองคดีทั้งสามสำนวนศาลชั้นต้นพิจารณาและพิพากษารวมกัน โดยให้เรียกโจทก์ทั้งสามสำนวนว่า โจทก์ที่ 1 และโจทก์ที่ 2 ตามลำดับ และเรียกจำเลยในสำนวนแรก สำนวนที่ 2 และสำนวนที่ 3 ว่า จำเลยที่ 1 จำเลยที่ 2 และจำเลยที่ 3 ตามลำดับ

คำพิพากษา

โจทก์ทั้งสองฟ้องและแก้ไขคำฟ้องทั้งสามสำนวนเป็นใจความว่า โจทก์ทั้งสองเป็นเจ้าของมีสิทธิครอบครองที่ดินซึ่งตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 2 ตำบลท่าตูม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี เนื้อที่ประมาณ 34 ไร่ เมื่อประมาณปลายปี 2516 จำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นพระภิกษุประสงค์จะก่อสร้างวัดในบริเวณที่ดินดังกล่าวของโจทก์ทั้งสอง โจทก์ทั้งสองจึงได้มอบที่ดินให้แก่จำเลยที่ 1 เนื้อที่ 3 ไร่ 1 งาน 5 ตารางวา ให้แก่จำเลยที่ 2 เนื้อที่ 5 ไร่ 1 งาน 65 ตารางวา และให้แก่จำเลยที่ 3 เนื้อที่ 4 ไร่ 1 งาน 57 ตารางวา เพื่อให้จำเลยทั้งสามออกเอกสารสิทธิในที่ดินแทนโจทก์ทั้งสอง และเมื่อมีการตั้งวัดถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ก็ให้จำเลยทั้งสามจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินดังกล่าวให้แก่วัดแทนโจทก์ทั้งสอง ต่อมาจำเลยที่ 1 ได้นำที่ดินในส่วนที่ได้รับจากโจทก์ทั้งสองรวมกับที่ดินของบุคคลอื่นทางทิศตะวันออกของที่ดินโจทก์ทั้งสองไปออกเอกสารสิทธิในที่ดินเป็นหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก.) เลขที่ 1356 หมู่ที่ 2 ตำบลท่าตูม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี และเปลี่ยนเป็นโฉนดที่ดินเลขที่ 6658 เนื้อที่ 34 ไร่ 3 งาน 84 ตารางวา โดยมีชื่อจำเลยที่ 1 เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ ส่วนจำเลยที่ 3 ไปออกเอกสารสิทธิในที่ดินเป็นหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก.) เลขที่ 1358 และเลขที่ 1355 และเปลี่ยนเป็นโฉนดที่ดินเลขที่ 9278 และเลขที่ 9279 เนื้อที่ 2 ไร่ 1 งาน 16 ตารางวา และ 2 ไร่ 41 ตารางวา โดยมีชื่อจำเลยที่ 3 เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ สำหรับจำเลยที่ 2 ได้นำที่ดินส่วนที่ได้รับจากโจทก์ทั้งสองรวมกับที่ดินของบุคคลอื่นทางทิศตะวันออกของที่ดินโจทก์ทั้งสองไปออกเอกสารสิทธิในที่ดินเป็นหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก.) เลขที่ 1357 ซึ่งต่อมาเปลี่ยนเป็นโฉนดเลขที่ 6386

เนื้อที่ 59 ไร่ 1 งาน 41 ตารางวา โดยมีชื่อวัดมาลัย (สำนักสงฆ์) เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์แต่วัดดังกล่าวมิได้เป็นวัดที่ถูกต้องตามกฎหมายจึงไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ดังนั้น ที่ดินโฉนดเลขที่ 6658 และ 6386 เฉพาะส่วนทางด้านทิศตะวันตกและที่ดินโฉนดเลขที่ 9278 และ 9279 ตามแผนที่พิพาทท้ายฟ้องจึงเป็นของโจทก์ทั้งสอง โดยมีจำเลยทั้งสามถือกรรมสิทธิ์แทน ต่อมาโจทก์ทั้งสองติดตามและสอบถามความคืบหน้าในการตั้งวัดจากจำเลยที่ 2 หลายครั้ง จำเลยที่ 2 อ้างว่า อยู่ระหว่างดำเนินการ จนในที่สุดโจทก์ทั้งสองจึงได้ทราบว่าจำเลยที่ 2 มิได้ดำเนินการตั้งวัดแต่อย่างใด โจทก์ทั้งสองจึงได้ทวงถามให้จำเลยทั้งสามจดทะเบียนโอนที่ดินเฉพาะส่วนของโจทก์ทั้งสองคืนให้แก่โจทก์ทั้งสอง แต่จำเลยทั้งสามเพิกเฉย ขอให้บังคับจำเลยที่ 1 ยื่นคำขอแบ่งแยกโฉนดที่ดินและจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 6658 ตำบลท่าตูม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี เฉพาะส่วนทางด้านทิศตะวันตกเนื้อที่ 3 ไร่ 1 งาน 5 ตารางวา ให้จำเลยที่ 2 ยื่นคำขอแบ่งแยกโฉนดที่ดินและจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 6386 ตำบลท่าตูม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี เฉพาะส่วนทางด้านทิศตะวันตก เนื้อที่ 5 ไร่ 1 งาน 65 ตารางวา และจำเลยที่ 3 จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 9278 และเลขที่ 9279 ตำบลท่าตูม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี ตามแผนที่ท้ายฟ้องให้แก่โจทก์ทั้งสอง หากจำเลยทั้งสามไม่ปฏิบัติตามให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลยทั้งสาม จำเลยทั้งสามให้การ ขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โจทก์ทั้งสองอุทธรณ์ หลังจากศาลชั้นต้นรับอุทธรณ์แล้ว จำเลยที่ 2 มรณภาพ โจทก์ทั้งสองยื่นคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นหมายเรียกวัดตรงหงส์เข้ามาเป็นคู่ความแทนผู้มรณะ ศาลอุทธรณ์ภาค 2 อนุญาต ศาลอุทธรณ์ภาค 2 พิพากษากลับว่า ที่ดินพิพาทตามแผนที่พิพาทหมาย จ.10 เป็นของโจทก์ทั้งสอง ให้เพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ 6386 ตำบลท่าตูม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี ให้จำเลยที่ 1 ไปดำเนินการแบ่งแยกและจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 6658 ตำบลท่าตูม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี เฉพาะส่วนทางด้านตะวันตกเนื้อที่ 3 ไร่ 1 งาน 5 ตารางวา ตามแผนที่พิพาท หมาย จ.7 กับให้จำเลยที่ 3 ไปดำเนินการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 9278 ตำบลท่าตูม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี และดำเนินการแบ่งแยกและจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 9279 ตำบลท่าตูม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี เนื้อที่ 1 ไร่ 2 งาน 72 ตารางวา ตามแผนที่พิพาท หมาย จ.12 ให้แก่โจทก์ทั้งสอง หากจำเลยที่ 1 และที่ 3 ไม่ปฏิบัติตามให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาให้จำเลยแต่ละสำนวนใช้ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลแทนโจทก์ทั้งสองโดยกำหนดค่าทนายความสำนวนละ 10,000 บาท จำเลยทั้งสามฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "...ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติในชั้นนี้ว่า ที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก.) เลขที่ 1356 ตำบลท่าตูม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี เอกสารหมาย จ.1 ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนเป็นโฉนดที่ดินเลขที่ 6658 เนื้อที่ 34 ไร่ 3 งาน 84 ตารางวา ตามเอกสารหมาย จ.2 มีชื่อจำเลยที่ 1 เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินส่วนที่โจทก์ทั้งสองพิพาทกับจำเลยที่ 1 อยู่ทางด้านทิศตะวันตกในส่วนของที่ดินแปลงดังกล่าว มีเนื้อที่ 3 ไร่ 1 งาน 5 ตารางวา ตามแผนที่พิพาทเอกสารหมาย จ.7 ที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก.) เลขที่ 1358 ตำบลท่าตูม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี ตามเอกสารหมาย จ.3 ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนเป็นโฉนดที่ดินเลขที่ 6386 เนื้อที่ 59 ไร่ 1 งาน 41 ตารางวา มีชื่อวัดมาลัย (สำนักสงฆ์) เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ ที่ดินส่วนที่โจทก์ทั้งสองพิพาทกับจำเลยที่ 2 อยู่ทางด้านทิศตะวันตกในส่วนของที่ดินแปลงดังกล่าว มีเนื้อที่ 5 ไร่ 1 งาน 65 ตารางวา ตามแผนที่พิพาทเอกสารหมาย จ.10 ที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก.) เลขที่ 1358 และเลขที่

1359 ตำบลท่าตุม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี ตามเอกสารหมาย จ.5 ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนเป็นโฉนดเลขที่ 9278 และเลขที่ 9279 เนื้อที่ 1 ไร่ 3 งาน 97 ตารางวา และเนื้อที่ 2 ไร่ 41 ตารางวา ตามเอกสารหมาย จ.6 มีชื่อจำเลยที่ 3 เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ ที่ดินส่วนที่โจทก์ทั้งสองพิพาทกับจำเลยที่ 3 อยู่ในส่วนของโฉนดที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าวมีเนื้อที่ 1 ไร่ 2 งาน 72 ตารางวา และ 2 ไร่ 1 งาน 16 ตารางวา ตามลำดับ ตามแผนที่พิพาทเอกสารหมาย จ.12 มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยทั้งสามว่า จำเลยทั้งสามถือกรรมสิทธิ์ที่ดินส่วนที่พิพาทในโฉนดที่ดินตามฟ้องแทนโจทก์ทั้งสองหรือไม่ โจทก์มีตัวโจทก์ที่ 1 และที่ 2 เป็นพยานเบิกความในทำนองเดียวกันว่า เดิมนางบุญช่วย ป้าโจทก์ทั้งสองมีที่ดินมือเปล่า 1 แปลง เนื้อที่ประมาณ 80 ไร่ ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ตำบลท่าตุม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี ต่อมานางบุญช่วยยกที่ดินส่วนหนึ่งทางด้านทิศตะวันตกเนื้อที่ประมาณ 34 ไร่ ให้แก่นายสมใจ ตามแผนที่สังเขปเอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 1 ที่ดินส่วนที่เหลือทางด้านทิศตะวันออกยังเป็นของนางบุญช่วย ระหว่างที่ดินทั้งสองแปลงมีคันดินและต้นไม้ใหญ่กันเป็นแนวเขต เมื่อต้นปี 2516 นายสมใจขายที่ดินแปลงดังกล่าวให้แก่โจทก์ทั้งสองในราคา 4,000 บาท ที่ดินแปลงดังกล่าวทิศเหนือและทิศตะวันตกจดที่ดินของนายเฟื่อง ทิศใต้จดที่ดินของบริษัทสวนกิตติ จำกัด ทิศตะวันออกจดที่ดินของนางบุญช่วยซึ่งปัจจุบันเป็นของสำนักสงฆ์พุทธมาลัย ปลายปี 2516 จำเลยที่ 2 มาติดต่อโจทก์ที่ 1 เพื่อขอที่ดินพิพาทหมายเลข 1, 2 และ 3 ในแผนที่สังเขปเอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 1 ไปสร้างวัด โดยจะขออนุญาตจากทางราชการให้ถูกต้องตามกฎหมาย โจทก์ที่ 1 ไปปรึกษากับโจทก์ที่ 2 ในที่สุดโจทก์ทั้งสองตกลงจะยกที่ดินส่วนดังกล่าวให้แก่วัด แต่เนื่องจากยังไม่ได้มีการจัดตั้งวัดให้ถูกต้องตามกฎหมาย จำเลยที่ 2 จึงขอทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทและจะขออนุญาตเอกสารสิทธิสำหรับที่ดินพิพาทเป็นชื่อจำเลยที่ 1 และที่ 3 ซึ่งเป็นกรรมการวัดไปก่อน เมื่อมีการจัดตั้งวัดถูกต้องแล้ว กรรมการวัดจะโอนที่ดินพิพาทให้แก่วัดต่อไป หลังจากนั้นจำเลยทั้งสามได้ไปดำเนินการออกเอกสารสิทธิสำหรับที่ดินพิพาทรวมกับที่ดินของนางบุญช่วยเป็นโฉนดที่ดินเลขที่ 6658, 6386, 9278 และ 9279 ตามสำเนาโฉนดที่ดินเอกสารหมาย จ.2, จ.4 และ จ.6 โดยระบุชื่อจำเลยที่ 1 วัดมาลัย (สำนักสงฆ์) และจำเลยที่ 3 เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ตามลำดับ ก่อนฟ้องคดีนี้โจทก์ทั้งสองเคยสอบถามเจ้าคณะอำเภอเรื่องวัดดังกล่าวได้รับแจ้งว่าสำนักสงฆ์พุทธมาลัยไม่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งเป็นสำนักสงฆ์ตามกฎหมายและจำเลยที่ 2 ไม่ได้ดำเนินการจัดตั้งวัดดังกล่าว โจทก์ทั้งสองจึงทวงถามให้จำเลยทั้งสามจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทคืนแก่โจทก์ทั้งสอง แต่จำเลยทั้งสามเพิกเฉย นอกจากนี้ยังได้ความจากนางจ่าย บุตรนางบุญช่วยและนายเฟื่อง เจ้าของที่ดินข้างเคียงที่ดินพิพาทเบิกความยืนยันในทำนองเดียวกันว่า นางบุญช่วยได้แบ่งที่ดินแปลงใหญ่เนื้อที่ประมาณ 70 ไร่ ทางด้านทิศตะวันตกให้แก่นายสมใจเป็นเนื้อที่ประมาณ 30 ไร่ ระหว่างที่ดินของนางบุญช่วยและนายสมใจมีทางเกวียนและคันนาเป็นแนวเขต ปัจจุบันมีต้นไม้เป็นแนวเขตด้วยตามภาพถ่ายหมาย จ.17 ภาพที่ 1 ต่อมานางบุญช่วยได้เป็นตัวแทนขายที่ดินเฉพาะส่วนของนายสมใจให้แก่โจทก์ทั้งสองตามแผนที่สังเขปเอกสารท้ายคำฟ้องหมายเลข 1 ต่อมาจำเลยที่ 2 ไปขอที่ดินพิพาทจากโจทก์ทั้งสองเพื่อนำไปสร้างวัด แต่จนถึงปัจจุบันก็ยังไม่มีการสร้างวัด ส่วนจำเลยทั้งสามมีนายสิทธิชัย ผู้รับมอบอำนาจจากจำเลยทั้งสามกับตัวจำเลยที่ 1 และที่ 3 มาเป็นพยานเบิกความว่า เมื่อปี 2503 จำเลยที่ 1 ซื้อที่ดินมาจากนางบุญช่วยในราคาไร่ละ 1,000 บาท เพื่อทำไร่ ต่อมาปี 2517 จำเลยที่ 1 ขออนุญาตหนังสือรับรองการทำประโยชน์สำหรับที่ดิน ปี 2535 จึงขออนุญาตเป็นโฉนดที่ดินตามเอกสารหมาย จ.2 จำเลยที่ 2 ซื้อที่ดินมาจากโจทก์ที่ 2 ในราคาไร่ละ 1,000 บาท ต่อมาจำเลยที่ 2 ขออนุญาต

หนังสือรับรองการทำประโยชน์สำหรับที่ดิน ปี 2535 จึงขอออกเป็นโฉนดที่ดินตามเอกสารหมายเลข 4 ในชื่อวัดมาลัย (สำนักสงฆ์) เนื่องจากขณะนั้นจำเลยที่ 2 เป็นพระภิกษุ ส่วนจำเลยที่ 3 ซื้อที่ดินพิพาทมาจากนางบุญช่วยและโจทก์ที่ 2 เมื่อปี 2516 ในราคาไร่ละ 1,000 บาท เพื่อทำไร่ มันสำปะหลัง ต่อมาจำเลยที่ 3 ขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์สำหรับที่ดินและขอออกเป็นโฉนดที่ดินตามเอกสารหมายเลข 6 ในเวลาต่อมาจำเลยทั้งสามไม่ได้ครอบครองที่ดินพิพาทแทน โจทก์ทั้งสองเห็นว่า โจทก์ทั้งสองนอกจากจะมีโจทก์ที่ 1 และที่ 2 มาเบิกความยืนยันเกี่ยวกับการซื้อที่ดินส่วนพิพาทมาจากนายสมใจและการจะยกที่ดินพิพาทให้แก่วัดเมื่อมีการจัดตั้งวัดถูกต้องตามกฎหมายแล้ว โดยได้ให้จำเลยทั้งสามทำประโยชน์ในที่ดินและออกเอกสารสิทธิสำหรับที่ดินไปพลางก่อน โจทก์ทั้งสองยังมีนางจ่ายบุตรนางบุญช่วยซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินเดิม และนายเฟื่องซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินข้างเคียงมาเบิกความสนับสนุน นางจ่ายและนายเฟื่องถือเป็นคนกลางที่ไม่มีส่วนได้เสียกับคู่ความฝ่ายใด คำเบิกความของพยานดังกล่าวจึงมีน้ำหนักรับฟัง ส่วนจำเลยทั้งสามมีนายสิทธิชัย ผู้รับมอบอำนาจจากจำเลยทั้งสามเบิกความว่าจำเลยที่ 1 ซื้อที่ดินมาจากนางบุญช่วย ในราคาไร่ละ 1,000 บาท จำเลยที่ 2 ซื้อที่ดินมาจากโจทก์ที่ 2 ในราคาไร่ละ 1,000 บาท ส่วนจำเลยที่ 3 ซื้อที่ดินมาจากนางบุญช่วยและโจทก์ที่ 2 ในราคาไร่ละ 1,000 บาท โดยมีจำเลยที่ 1 และที่ 3 มาเบิกความยืนยันการซื้อที่ดินซึ่งขัดกับคำให้การของจำเลยทั้งสามที่ให้การว่า นางบุญช่วยยกที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยที่ 1 และที่ 3 ส่วนโจทก์ที่ 2 ยกที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยที่ 2 ทั้งในสำเนาแบบบันทึกการสอบสวนสิทธิและพิสูจน์การทำประโยชน์เพื่อออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก.) โดยใช้รูปถ่ายทางอากาศ เอกสารหมายเลข 8, 11 และ 13 ก็ระบุว่า จำเลยที่ 1 รับให้ที่ดินมาจากนางบุญช่วย จำเลยที่ 2 รับที่ดินมาจากโจทก์ที่ 2 และจำเลยที่ 3 รับให้ที่ดินมาจากนางบุญช่วยมิใช่เป็นการซื้อที่ดินมาจากนางบุญช่วยหรือโจทก์ที่ 2 ดังที่พยานจำเลยทั้งสามเบิกความแต่ประการใด นอกจากนี้เมื่อพิเคราะห์รูปที่ดินตามแผนที่สังเขปท้ายฟ้องหมายเลข 1 แผนที่พิพาทเอกสารหมายเลข 7, 10 และ 12 ประกอบกับรูปที่ดินของโจทก์ที่ 2 ตามสำเนาโฉนดที่ดินเลขที่ 8961 เอกสารหมายเลข 16 แล้วจะเห็นว่าที่ดินของโจทก์ที่ 2 เป็นรูปสี่เหลี่ยมยาวจากด้านทิศเหนือลงปาด้านทิศใต้ติดต่อกับที่ดินพิพาททั้งสี่แปลงทางด้านทิศใต้เป็นผืนเดียวกัน จึงไม่น่าเชื่อว่านางบุญช่วยจะกันที่ดินพิพาทแปลงเนื้อที่ 2 ไร่เศษ ตามแผนที่พิพาทเอกสารหมายเลข 12 ไว้และขายให้แก่จำเลยที่ 3 ในเวลาต่อมาดังที่จำเลยที่ 3 เบิกความ เพราะจะทำให้ที่ดินของโจทก์ทั้งสองไม่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวยิ่งกว่านั้นยังได้ความจากนางจ่ายพยานโจทก์ทั้งสองว่าสภาพของที่ดินพิพาทกับที่ดินของนางบุญช่วยมารดาพยานมีแนวต้นไม้กันเป็นแนวเขตตามภาพถ่ายหมายเลข 17 ภาพที่ 1 ซึ่งเจือสมกับคำเบิกความของจำเลยที่ 3 ที่ตอบนายโจทก์ทั้งสองถามค้านว่าระหว่างที่ดินสำนักสงฆ์กับที่ดินพิพาทมีแนวต้นไม้กันอยู่ หากจำเลยที่ 1 ซื้อที่ดินพิพาทมาจากนางบุญช่วยและจำเลยที่ 2 ซื้อที่ดินพิพาทมาจากโจทก์ที่ 2 ดังที่เบิกความจริงแล้ว ก็ไม่น่าจะมีแนวต้นไม้กันเป็นแนวเขตระหว่างที่ดินพิพาทกับที่ดินข้างเคียงที่จำเลยที่ 1 และที่ 2 นำไปออกเอกสารสิทธิรวมกับที่ดินพิพาทได้ความจากพยานจำเลยทั้งสามว่า จำเลยที่ 1 และที่ 3 เป็นกรรมการสำนักสงฆ์ ส่วนจำเลยที่ 2 เป็นพระภิกษุอยู่ที่สำนักสงฆ์ดังกล่าว การมอบที่ดินพิพาทของโจทก์ทั้งสองให้จำเลยทั้งสามถือแทนเพื่อรอการมอบให้แก่วัดที่จะจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายจึงมีเหตุผลที่ฟังรับฟังตามสำเนาแบบบันทึกการสอบสวนสิทธิและพิสูจน์การทำประโยชน์เพื่อออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก.) โดยใช้รูปถ่ายทางอากาศเอกสารหมายเลข 8, 11 และ 13 ก็ได้ความว่าในการขอเอกสารสิทธิสำหรับที่ดิน จำเลยที่ 2 เป็นผู้รับหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก.) ของที่ดิน

ทั้งสี่แปลงไว้ ซึ่งมีสวนของที่ดินพิพาทรวมอยู่ด้วย จึงเห็นได้ว่าการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดินและการขออนุญาตออกเอกสารสิทธิสำหรับที่ดินเพื่อไว้สำหรับการจัดตั้งวัด จำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นพระภิกษุเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงดำเนินการ แต่จำเลยทั้งสามก็ไม่นำจำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นบุคคลที่ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินพิพาทที่สุดมาเบิกความ พยานหลักฐานของโจทก์ทั้งสองจึงมีน้ำหนักดีกว่าพยานหลักฐานของจำเลยทั้งสาม ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าโจทก์ทั้งสองยกที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยทั้งสามเพื่อใช้สร้างวัด จำเลยทั้งสามมิได้ได้ที่ดินพิพาทมาโดยการซื้อขาย จำเลยทั้งสามครอบครองที่ดินพิพาทแทนโจทก์ทั้งสองเพื่อรอการส่งมอบให้แก่วัด เมื่อวัดนั้นได้จัดตั้งขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว กรณียังถือไม่ได้ว่าการครอบครองที่ดินพิพาทของจำเลยทั้งสามเป็นการแย่งการครอบครองของโจทก์ทั้งสอง เพราะไม่ได้ความว่าจำเลยทั้งสามได้เปลี่ยนลักษณะแห่งการยึดถือโดยบอกกล่าวไปยังโจทก์ทั้งสองแต่ประการใด ดังนั้น แม้จำเลยทั้งสามจะครอบครองที่ดินพิพาทนานเท่าใด จำเลยทั้งสามก็ไม่ได้สิทธิครอบครองหรือกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาท การฟ้องคดีของโจทก์ทั้งสามจึงมิใช่กรณีการฟ้องคดีเพื่อเอาคืนซึ่งการครอบครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1375 วรรคสอง ตามที่จำเลยทั้งสามกล่าวอ้างในฎีกา เมื่อได้ความจากพยานโจทก์และจำเลยทั้งสามว่า จนถึงปัจจุบันวัดมาลัยหรือสำนักสงฆ์พุทธมาลัยมิได้เป็นวัดที่ได้รับอนุญาตจากทางราชการให้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายวัดดังกล่าวจึงยังไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล กรณีจึงยังไม่มีวัดซึ่งเป็นนิติบุคคลที่จะถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทตามเจตนารมณ์ของโจทก์ทั้งสองที่ประสงค์จะยกที่ดินพิพาทให้แก่วัดเมื่อจำเลยที่ 2 หรือกรรมการมิได้ดำเนินการเพื่อขอจัดตั้งวัดตามวัตถุประสงค์ของการให้ที่ดินพิพาทแก่วัด ดังนั้น เมื่อโจทก์ทั้งสองซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินพิพาททวงถามที่ดินพิพาทคืน จำเลยทั้งสามจึงต้องคืนที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ทั้งสองฎีกาของจำเลยทั้งสามฟังไม่ขึ้น ส่วนที่จำเลยทั้งสามฎีกาในปัญหาการเพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ 6386 ตำบลท่าตูม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี เนื่องจากศาลอุทธรณ์ภาค 2 พิพากษาให้เพิกถอนโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าวโดยเห็นว่าโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าวออกมาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น เห็นว่า การออกโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าวได้ผ่านการสอบสวนสิทธิและพิสูจน์การทำประโยชน์เพื่อออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก.) โดยใช้รูปถ่ายทางอากาศปรากฏตามเอกสารหมาย จ.11 มาแล้ว โดยได้ความว่าจำเลยที่ 2 ได้รับที่ดินจากการยกให้ของโจทก์ที่ 2 และมีการทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวโดยมีจำเลยที่ 2 เป็นผู้นำสำรวจความถูกต้องตามระเบียบของทางราชการจึงได้มีการออกเอกสารสิทธิสำหรับที่ดินเป็นหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก.) เลขที่ 1357 และได้เปลี่ยนเป็นโฉนดที่ดินเลขที่ 6386 ในเวลาต่อมา กรณีจึงเป็นการออกโฉนดที่ดินโดยชอบ จึงไม่มีเหตุที่จะเพิกถอนโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าว ฎีกาของจำเลยทั้งสามข้อนี้ฟังขึ้น ส่วนที่จำเลยทั้งสามฎีกาว่า ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 2 พิพากษาว่าที่ดินพิพาทตามแผนที่พิพาทเอกสารหมาย จ.10 เป็นของโจทก์ทั้งสองนั้นคลาดเคลื่อนต่อข้อเท็จจริง เพราะตามแผนที่พิพาทดังกล่าวโจทก์ทั้งสองฟ้องเรียกคืนที่ดินของโจทก์ทั้งสองเฉพาะด้านทิศตะวันตกของที่ดินแปลงใหญ่เป็นเนื้อที่ 5 ไร่ 1 งาน 65 ตารางวา เท่านั้น ศาลฎีกาได้พิเคราะห์แผนที่พิพาทเอกสารหมาย จ.10 แล้ว เห็นว่า โจทก์ทั้งสองฟ้องเรียกคืนที่ดินพิพาทเฉพาะที่ดินทางด้านทิศตะวันตกตามกรอบเส้นสีเขียวในแผนที่พิพาทเป็นเนื้อที่ 5 ไร่ 1 งาน 65 ตารางวา เท่านั้น จึงเห็นควรพิพากษาแก้ไขให้ชัดเจน ฎีกาของจำเลยทั้งสามข้อนี้ก็ฟังขึ้นเช่นกัน" พิพากษาแก้เป็นว่า ไม่เพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ 6386 ตำบลท่าตูม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี ให้จำเลยที่ 1 ไปดำเนินการแบ่งแยกและจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 6658

ตำบลท่าตูม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี เฉพาะส่วนทางด้านทิศตะวันตก เนื้อที่ 3 ไร่ 1 งาน 5 ตารางวา ตามแผนที่พิพาท เอกสารหมายเลข 7 ให้แก่โจทก์ทั้งสอง ให้จำเลยที่ 2 ไปดำเนินการแบ่งแยกและจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 6386 ตำบลท่าตูม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี เฉพาะส่วนทางด้านทิศตะวันตก เนื้อที่ 5 ไร่ 1 งาน 65 ตารางวา ตามแผนที่พิพาทเอกสารหมายเลข 10 ให้แก่โจทก์ทั้งสอง ให้จำเลยที่ 3 ไปดำเนินการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 9278 ตำบลท่าตูม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี และดำเนินการแบ่งแยกและจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 9279 ตำบลท่าตูม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี เนื้อที่ 1 ไร่ 2 งาน 72 ตารางวา ตามแผนที่พิพาทเอกสารหมายเลข 12 ให้แก่โจทก์ทั้งสอง หากจำเลยทั้งสามไม่ปฏิบัติตาม ให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนา ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ นอกจากนี้ก็แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 2

องค์คณะ

ปัญญารัตน์ วัระยะวานิช · สุรศักดิ์ กิตติพงษ์พัฒนา · วรพจน์ วิไลชนม์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) – deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/3179-3181/2552>